

УДК 347.73

Марущак В.П.,

д.держ упр., професор
зав. кафедри права і законотворчого процесу
Одеського регіонального інституту державного управління;

Юрченко О.В.,

аспірант кафедри права і законотворчого процесу
Одеського регіонального інституту державного управління

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ПРАВА І ФІНАНСОВИХ НОРМАТИВІВ

Анотація. Стаття звернена до малодослідженої проблеми юридичній і управлінській науці – фінансовим нормативам. Як їх розглядаються показники бюджету, податки, ліміти, квоти, мита, ціни і інше. Показаний механізм впливу фінансових нормативів на управління національної економіки.

Ключові слова: фінанси, нормативи, право, податки, бюджет, квоти, ліміти, ціни, мита, державне регулювання.

Марущак В.П.,

д.держ упр., професор
зав. кафедри права и законотворческого процесса
Одесского регионального института государственного управления;

Юрченко А.В.,

аспирант кафедры права и законотворческого процесса
Одесского регионального института государственного управления

ВЗАИМОСВЯЗЬ ПРАВА И ФИНАНСОВЫХ НОРМАТИВОВ

Аннотация. Статья обращена к малоисследованной проблеме юридической и управленческой науке – финансовым нормативам. В качестве их рассматриваются показатели бюджета, налоги, лимиты, квоты, пошлины, цены и другое. Показан механизм влияния финансовых нормативов на управление национальной экономики.

Ключевые слова: финансы, нормативы, право, налоги, бюджет, квоты, лимиты, цены, пошлины, государственное регулирование.

Maruschak V.P.,

d.derzh Exercise, professor
Head. of Law and Legislative Process
Odessa Regional Institute of Public Administration;

Yurchenko O.V.,

Postgraduate student of law and the legislative process
Odessa Regional Institute of Public Administration

THE RELATIONSHIP OF LAW AND FINANCIAL REGULATIONS

Annotation. The article is addressed to the least investigated the problem of legal and management science - financial regulations. As they are considered indicators of the budget, taxes, limits, quotas, duties, rates and more. The mechanism of the impact of financial regulations on the management of the national economy.

Financial ratios economic activities play an important role in public administration. In fact, they not only carry out the redistribution of funds in the system of state control and market economy, but also shape the relationship between the state and entrepreneurs, between them and hired labor (employees), ensuring the effectiveness of economic activity. However, the values of financial ratios in public administration underestimated that, in the end, affects economic activity. Understanding the importance of financial ratios for the state government to a great extent can be determined through an understanding of their legal nature and their application in routine activities of public authorities. The question of the legal significance of financial ratios in modern conditions is an important component in a market economy, because it is clearly a legislative solution to this problem is a prerequisite for the development of economic activity. Legislative strengthening financial ratios gives them the quality of legal norms. However, the fact that the standards become legal norms because of their legislative, is insufficient, and the proof of this provision is to be found in the content of financial ratios. The ratios represent the relative values of financial indicators of economic activity. But it is the outer side of the issue. In economic norms laid the distribution relationship between the state and business entities in the sphere of economy and newly created value. Feature of financial ratios is output on quantitative indicators. Therefore, they contain a qualitative and quantitative perspective. Quality party is the purpose of financial regulation. The qualitative aspect gives the opportunity to exercise control by the state over the activities of the economic entity. The quantitative aspect of the standard is its volume. Quantitative and qualitative side, merged together, and realize the impact on participants of entrepreneurial activity through their interaction. The legal nature of financial ratios indicated by the fact that these indicators are quantitative and qualitative sides are forced to engage in the primary activity, and consequently, to carry out certain actions to achieve a set goal. Thus they build their economic activities, and if they refused to build its activities in accordance with the financial regulations, it would have violated state discipline. This system of legal regulation of the economy pulls the subjects of entrepreneurial activity in various spheres of material production and defines the parameters of their activity.

The study of the right nature planned financial ratios leads to the conclusion that they can be legal norms, legal facts, or to contain first and second. Depending on the nature of financial regulations can regulate financial processes and threads, to form effective linkages between actors in the market economy, to overcome the negative economic phenomena.

Keywords: the finance, specifications, the right, taxes, the budget, quotas, limits, the prices, duties, state regulation.

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими і практичним завданнями. В умовах економічно-фінансового кризису зростає значення правового регулювання фінансових відносин. Планові фінансові нормативи відображають відносини суб'єктів економічної діяльності з державним управлінням, а право є ефективним інструментом регулювання фінансових відносин. А тому дослідження правової природи фінансових нормативів має важливе значення для державного управління та ринкового господарства.

Аналіз останніх досліджень та публікацій, в яких започатковано вирішення даної проблеми. Проблема правової природи планових фінансових нормативів є білою плямою як в юридичній, так управлінській науці, яка і по існуючий час є за межами наукового дослідження.

Формування мети (постановка завдання). Метою даної статті є дослідження правої природи планових фінансових нормативів, які впливають на суспільне виробництво та відносини, що складаються між суб'єктами економічної діяльності та державним управлінням.

Виклад основного матеріалу з обґрунтуванням наукових результатів. Фінансові нормативи економічної діяльності відіграють важливу роль в державному управлінні. Фактично вони не тільки здійснюють перерозподіл фінансових засобів в системі державного управління та ринкової економіки, а також формують відносини між державою та підприємцями, між ними та найманою робочою силою (працівниками), забезпечують результативність економічної діяльності. Втім, значення фінансових нормативів в державному управлінні недооцінюється, що, врешті-решт, позначається на економічній діяльності. Розуміння важливості фінансових нормативів для державного управління значною мірою може бути визначено через з'ясування їх правової природи та застосування їх в плановій діяльності органів державного управління. „Нормативне регулювання складається з того, що держава встановлює сукупність нормативів, параметрів, що пов'язують одні економічні величини з іншими, обов'язковими для цих суб'єктів, і контролює їх виконання” [1, с. 203]. Питання про юридичне значення фінансових нормативів у сучасних умовах є важливою складовою в ринковому господарстві, бо чітке законодавче рішення цієї проблеми складає передумову розвитку економічної діяльності. Законодавче закріплення фінансових нормативів надає їм якість правової норми. Однак те, що нормативи стають правовими нормами внаслідок їх законодавчого закріплення, є недостатнім, і доказ цього положення слід шукати в змісті фінансових нормативів. Нормативи являють собою відносні величини фінансових показників економічної діяльності [2, с. 10]. Але це зовнішній бік питання. В економічних нормативах закладені розподільчі відносини між державою і суб'єктами підприємницької діяльності в сфері економіки і знов створеної вартості. Вони „відображають суспільні вимоги до результатів діяльності, характеризують необхідний рівень використання ресурсів на кінцевий результат чи регламентують відносини у процесі розподілу результатів діяльності” [3, с. 51]. Так, нормативи по формуванню бюджету держави показують, як формуються і розподіляються засоби бюджету між різноманітними рівнями соціально-економічної системи і як в цьому процесі беруть участь суб'єкти підприємницької діяльності. Тому фінансові нормативи по формуванню бюджету – це правила економічної поведінки учасників економічної діяльності, встановлені бюджетним плануванням на певний термін. У такому розумінні фінансові нормативи виступають як правові норми.

Особливістю фінансових нормативів є їх вихід на кількісні показники. Тому вони містять в собі якісну і кількісну сторони. Якісною стороною є призначення фінансового нормативу, як, наприклад, мінімальний розмір статутного фонду. Якісна сторона дає можливість здійснити контроль з боку держави за діяльністю суб'єкта економічної діяльності. Кількісна сторона нормативу – це його обсяг. Кількісна і якісна сторони, злиті разом, і здійснюють вплив на учасників підприємницької діяльності через їхній взаємозв'язок. На юридичний характер фінансових нормативів вказує і та обставина, що ці показники з кількісної і якісної сторін змушують займатися основною діяльністю, а отже, здійснювати певні дії на досягнення поставленої мети. Тому на їх основі вони будують свою економічну діяльність і планову роботу, а якщо б вони відмовилися від побудови своєї діяльності у відповідності до фінансових нормативів, то цим би порушили державну дисципліну. Така система правового регулювання економіки втягує суб'єктів підприємницької діяльності в різноманітні сфери матеріального виробництва і визначає параметри їхньої діяльності.

Наявність якісної сторони фінансових нормативів відрізняє їх від звичайних правових норм. В правовій нормі кількісні нормативи зустрічаються в санкції як кількісна міра впливу на неправомірну поведінку. Інколи кількісні нормативи можуть зустрічатися і в гіпотезі правової норми. Наприклад, письмова форма угоди повинна бути за певної суми її укладення. В фінансовому нормативі як правовій нормі кількісна сторона знаходиться в диспозиції правової норми. Це відрізняє її від звичайних правових норм. В той же час можна вважати, що вона не випадає з тієї правової конструкції, якою є правова норма. Водночас наявність кількісного нормативу в диспозиції правової норми визначає її специфіку.

Різновидом фінансових нормативів, що мають плановий характер, є в податковому законодавстві ставки оподаткування різноманітних видів діяльності і структури формування вартості товарів, робіт і послуг. Податкові ставки закріплені в нормативних актах і, таким чином, мають обов'язкову силу. З точки зору правової конструкції, податкові ставки слід віднести до правової норми, але не її саму, а структуру, за якою вона створена. Сама можливість суб'єктів підприємницької діяльності здійснювати діяльність, що оподатковується, являє собою гіпотезу в податковій ставці. Хоча сама можливість їх вступу в правовідносини може бути підставою для інших правових конструкцій. Диспозиція податкової ставки – це не тільки відсоток відрахувань в бюджет якихось сум від дій у господарській сфері, але й дії суб'єктів підприємницької діяльності, спрямовані на виконання встановленого імперативу. Тому, характеризуючи правову природу податкової ставки, не слід замикатися на її абсолютній величині, що може періодично змінюватися, а на регулювання тих відносин, що втягуються в її сферу. Санкція як частина податкової ставки – це

відповідальність тих осіб, що порушують податкове законодавство. Разом з тим, податкові ставки, що визначаються державою до початку акту самого процесу господарювання, ставлять суб'єкта економічної діяльності у становище, коли він повинен свою діяльність прораховувати ще до початку акту виробництва. Таким чином, ставка оподаткування викликає необхідність у товаровиробника здійснювати планові дії в процесі підготовки і організації виробництва.

Ліміти, які встановлюються органами державного управління суб'єктам підприємницької діяльності, засновуються на планових розрахунках. В зв'язку з цим підприємницька діяльність набуває планового характеру. Ліміти ведуть до формування відносин між органом, що їх встановив, і суб'єктами підприємницької діяльності з приводу виконання меж їх використання. Ці відносини мають правовий характер, бо, з одного боку, суб'єкт економічної діяльності бере на себе зобов'язання з приводу їх виконання, хоча його згода є не обов'язковою умовою для формування цих відносин. Відносини обов'язковості виникають у нього із змісту самого ліміту, хоча граничні його розміри можуть не влаштувати суб'єкта підприємницької діяльності. Він може тільки відмовитися від виду діяльності, що регламентований лімітом. Але через свою економічну діяльність, як правило, відмовитися не в змозі, бо це може призвести до припинення діяльності як такої. Невиконання зобов'язань по лімітах веде до негативних правових наслідків. Виникають різноманітні види правової відповідальності аж до кримінальної, в залежності від тих наслідків, з якими пов'язане те чи інше правопорушення. Все це є підставою кваліфікувати ліміти як юридичні факти.

Квоти використовуються державою як регулюючий інструмент економічних відносин. Певною мірою вони виконують функцію планування ринкового господарства. З одного боку, держава планує рух капіталу на певних напрямках, а з іншого боку, суб'єкти підприємницької діяльності самі планують свою діяльність. Квоти можуть використовуватися як у виробничій діяльності, так і в зовнішньоекономічній. Практично квотами охоплюється зовнішньоекономічна діяльність суб'єктів економічної діяльності і пов'язані вони з ввезенням або вивезенням створюваної продукції. Мета їх – збереження і стимулювання внутрішнього ринку. Експортна квота передбачає забезпечення внутрішнього ринку достатньою кількістю товарів, дозволяючи тільки надлишок вивозити за кордон. Імпортна квота виступає як міра захисту вітчизняного виробника від потоку імпортних товарів.

В зовнішньоекономічній діяльності використовуються глобальні, групові, експортні і індивідуальні квоти. Загальним у цих видах квот є обмеження на ввезення або вивезення товарів. Відмінність полягає в ступені їх конкретності. Якщо глобальними квотами не визначається суб'єктний склад їх учасників, то індивідуальні квоти визначають конкретного суб'єкта

цих правовідносин. Закон про зовнішньоекономічну діяльність не містить у собі порядку квотування і не визначає конкретної відповідальності, пов'язаної з порушенням суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності обмежень по квотах. Практично закон містить у собі тільки визначення термінів квот. В той же час їхні дії можуть не підпадати під ст. 33 Закону України “Про зовнішньоекономічну діяльність” [4, с. 377], що передбачає вид і форми відповідальності в зовнішньоекономічній діяльності, хоча такі порушення в цій сфері можуть бути. Відсутність належної правової регламентації діяльності по квотуванню негативно впливає на стабілізацію національної економіки, створюючи можливість порушень в цій сфері як з боку органів державного управління, так і з боку суб'єктів підприємницької діяльності. Існуючі квоти, з точки зору їх правового впливу, можна поділити на загальні та індивідуальні. Загальні квоти безвідносні до суб'єктів квотування і містять у собі загальні межі ввезення або вивезення якогось товару або групи товарів. Індивідуальна квота персоніфікована суб'єктом підприємницької діяльності, що ввозить або вивозить будь-який товар з української території. В загальних квотах, що відносяться до групових або індивідуальних, за суб'єктом закріплюється країна або група країн, в які ввозиться або з яких вивозиться товар або група товарів. Конкретні суб'єкти, що беруть участь в них із-за кордону, як правило, не вказуються. Незважаючи на відмінності між квотами загального і індивідуального характеру, спільним у них є виникнення правовідносин між конкретними суб'єктами підприємницької діяльності, а в сфері державного управління – між ними і органами державного управління. Тому квоти – це ті обставини, на основі яких виникають, змінюються або припиняються правовідносини, тому їх правомірно відносити до юридичних фактів.

Мито [5, с. 319] нарівні з квотами є істотним чинником, що впливає на зовнішньоекономічну діяльність, а отже, на виробництво і ринкову економіку в цілому. Встановлення того чи іншого мита знаходиться в прямій залежності від їх планового опрацювання. Їх встановлення повинне відбуватися в контексті функціонування ринкової економіки з тим, щоб цей платіж був не стільки фіскальним, скільки таким, що стимулює розвиток внутрішнього ринку і виробництво, а також засобом охорони національної економіки від тиску зовнішнього ринку і каналом підсилення експортної можливості вітчизняних товарів. Виконати це завдання мита можуть тільки в тому випадку, якщо встановлення видів мит і їх розмірів буде здійснюватися в плановому порядку. В іншому випадку стихійне встановлення мит і їх розмірів може негативно вплинути на стабілізацію економічного розвитку, викликаючи застійні, а то й кризові явища на ринку товарів, робіт і послуг. Існуюча система формування і функціонування мита є неефективною. Часто вона стримує експортні можливості вітчизняної продукції, бо конкурентоздатність її на світовому ринку через високі ставки

різко знижується, в той же час непродумана митна політика щодо імпортованих товарів тисне вітчизняне виробництво.

Ставки мита не є стабільними і досить часто переглядаються. Певною мірою це можна пояснити нестабільністю стану економіки і зміною кон'юнктури ринку. І все ж причини такого становища бачаться в іншому – у відсутності чіткої системи правового регулювання планування мита. Їх зміна іде по ходу самого процесу зовнішньоекономічної діяльності, коли виявляються помилки або недоліки в оперативному регулюванні діючих мит. Така нестабільність веде до негативного впливу на рух товару через митний кордон як в одну, так і в іншу сторону, до втрат суспільного капіталу. Тому не випадково в договорах і угодах у зовнішньоекономічній діяльності досить часто серед форс-мажорних обставин зустрічаються умови, пов'язані з діяльністю держави і її органів, що, як правило, перешкоджають виконанню договору або роблять його виконання неможливим. Отже, сама стабільність мита – це стабільність відносин між резидентами і нерезидентами. Тобто важливість мають не просто величини мит, а їх стабільність протягом певного тимчасового інтервалу, що дає можливість суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності планувати свої дії на цьому ринку діяльності.

Правове регулювання мита покликане стабілізувати відносини в зовнішньоекономічній діяльності і стимулювати розвиток ринкових відносин, яке неповністю виконує дану функцію. Якщо його розглядати як інструмент, котрий регламентує з боку державного управління діяльність суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, що не стикається зі змістом цієї діяльності, то правове регулювання виконує тільки функцію формалізації цих відносин без врахування природи відносин, що складаються на цій основі. Тому таке правове регулювання не може бути ефективним і виконувати функцію стимулювання ринкової економіки. Ефективність може бути досягнута тільки тоді, коли економіка і право будуть розглядатися у взаємозв'язку і взаємодії, тобто як економіко-правове явище. Це передбачає оцінку з боку правового регулювання змісту мита як інструменту державного управління, що відповідає природі ринкової економіки. Такий підхід веде до необхідності планового опрацювання видів і ставок мита, а також самого процесу митного регулювання, починаючи від його завдань, функцій, компетенції, гарантій до відповідальності суб'єктів економічної діяльності, включаючи і органи державного управління, за порушення митного законодавства. Тому мита і ставки слід розглядати як правові явища планового характеру.

Мита встановлюють певні правила поведінки суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, а ставки – суму коштів, яку ті зобов'язані сплатити до бюджету при перетинанні товару через кордон. Ставки мит відрізняються від ставок оподаткування тим, що в першому випадку вони, як правило, є величинами абсолютними, а в другому випадку – відносними.

Хоча в цілій низці випадків можна стикатися зі ставками мита у вигляді відносних величин, що, певно, пов'язане з нестабільністю економічного становища. Сама ставка має імперативний характер, тому суб'єкт зовнішньоекономічної діяльності, що вступає у такі відносини, зобов'язаний її сплатити. Несплата тягне за собою настання несприятливих наслідків для правопорушника у вигляді різноманітних форм відповідальності, як правило, майново-фінансового характеру. Тому ставка мита набуває рис правової норми, де гіпотезою є вступ суб'єктів у відносини, пов'язані з перетинанням митного кордону їх товаром (роботами, послугами), диспозицією є сама митна ставка, що вимагає від них виконання дій, пов'язаних з внесенням коштів у бюджет, санкцією – правові наслідки для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, пов'язаними з невиконанням платежу або його заниженням. Ця конструкція повністю не відображається в одній статті нормативного акту, а, як зазвичай, її частини містяться в окремих статтях нормативних актів, але сама правова природа митної ставки може оцінюватися як правова норма. Разом з тим, її особливістю є те, що вона виступає як фінансовий норматив в зовнішньоекономічній діяльності, має плановий характер і диспозиція виражена як абсолютна величина.

«Бюджет нині виступає невід'ємним атрибутом будь-якої держави. За своїм призначенням він є надзвичайно важливим інструментом політики» [6, с. 5]. Державний бюджет – закон, що планує фінансову діяльність держави. Основу бюджету складають бюджетні нормативи його прибуткової і видаткової частин. За своїм змістом вони є абсолютними величинами прибутку або видатку Державного бюджету. Самі по собі вони безособові, але, разом з тим, бюджетні нормативи є величинами імовірними, бо в їх основі лежать планові розрахунки, що на рівні макроекономіки, як правило, є варіантними. В той же час бюджетні нормативи мають законну силу, тобто обов'язкові до виконання. Все це робить непростим вирішення питання про правову природу бюджетних нормативів.

Особливістю Державного бюджету є фактична відсутність суб'єктної бази. Такий висновок виглядає досить парадоксально, однак для цього є певні підстави. Правова норма своїм суб'єктом має абстрактну особу, що може вступити або вступає в певні правовідносини. Але бюджетний норматив має загальний характер, і жодний суб'єкт реально не вступає в правовідносини на рівні цифри, відбитої в ньому, за винятком держави як такої. Тільки конкретизація цієї цифри через рівні бюджетів досягає свого певного суб'єкту. Адресність його всім учасникам бюджетного процесу і в той же час безособовість бюджетного нормативу до його суб'єктів дозволяє оцінювати їх як юридичні факти, бо на їх основі виникають правовідносини з формування і розподілу бюджетних коштів.

Бюджетні нормативи є, з одного боку, збірними юридичними фактами, а з іншого боку, – ділимими. Прибуткова частина бюджету не

встановлюється апріорно, а формується плановим шляхом на основі фактів економічної діяльності суб'єктів підприємницької діяльності попереднього періоду з урахуванням прогнозу її в плановому періоді, з обрахуванням прибуткової частини через різноманітні види фінансових нормативів (податки, збори, платежі, мита та інше). Таким чином, прибуткова частина має під собою певну об'єктивну базу свого формування. Таке планове посилення спрямовує дії органів державного управління на виконання прибуткової частини бюджету. А отже, виконання прибуткової частини бюджету формується на планових фінансових нормативах через діяльність органів державного управління. Спостерігається перехід дії правових норм по формуванню бюджету в юридичний факт, що є спершу причиною їх функціонування, а згодом –наслідком реалізації правових норм.

Видаткова частина бюджету відрізняється від прибуткової, бо її бюджетні нормативи не мають об'єктивної правової бази формування у вигляді фінансових нормативів. Видаткова частина бюджету більше пов'язана зі структурою суспільних відносин, що склалися, і фінансового забезпечення їх функціонування. Але, разом з тим, в бюджетах окремих країн існують нормативи розподільчого характеру видаткової частини бюджету. Наприклад, у бюджеті Японії – норматив на оборону. В Державному бюджеті є дотаційні нормативи на фінансування видатків місцевих бюджетів, що не покриваються прибутками. Вони також виступають як обставини, у зв'язку з якими виникають, змінюються і припиняються фінансові відносини. Таким чином, правова природа бюджетних нормативів виступає як юридичні факти.

«Необхідною умовою економічного зростання є стабільність цін» [7, с.110]. Її структура аналогічна вартості товару, а тому правове регулювання також впливає на її формування, як і на вартість товару. Правова природа цін визначається сутністю їх функціонування в ринковому господарстві. Ціни є регулятором ринкового господарства, істотно впливаючи на результати економічного розвитку [8, с. 243]. Оскільки ціни є регулятором товарного виробництва і істотно впливають на його економічні результати, оскільки вони різноманітні в своєму функціональному спрямуванні і відбивають в собі сукупність економічних явищ.

Хоча ціни складаються під впливом регуляторів ринкової економіки, однак в основі лежить не стихійність її формування, а їх розрахунок на планових засадах. Жодне виробництво не буде почате, якщо планові розрахунки будуть вказувати, що результат, реалізований через ціни, не забезпечить власнику капіталу певну прибутковість. Реалії ринку можуть призвести до збитковості функціонування капіталу, але це наслідок, як правило, недоліків бізнес-планування, як і неврахування правового поля, в якому функціонує виробництво. Стосовно правової природи договірної або вільної ціни можна відзначити, що договірна ціна не формує варіанту

належної і можливої поведінки для необмеженого кола осіб. Вона викликає численні зобов'язання між власником товару і покупцями. Так, товар повинен відповідати споживчим властивостям, що знаходять своє відображення через ціну. Наприклад, власник зобов'язується перед споживачем вкластися за нормативний рівень якості, закладений в товар, а споживач зобов'язується за товар, що купується, сплатити означену ціну. Покупця не цікавить структура вартості, його цікавлять ті споживчі властивості товару, що можуть задовольнити його потреби. Тому віднести договірні або вільні ціни до норми права неможливо, бо вони не містять у собі імперативу, тобто обов'язків для іншої сторони. В той же час цей різновид цін повністю відповідає конструкції юридичного факту, тобто ціна є тією обставиною, на основі якої виникають, змінюються або припиняються правовідносини. Причому таким юридичним фактом, що містить у собі плановий елемент при формуванні ціни.

Ціни є також об'єктом регулювання з боку державного управління. Наприклад, Постанова від 16 червня 2006 року № 817 «Про затвердження переліку об'єктів державного цінового регулювання на 2001-2007 маркетингові роки». Юридична природа регульованих державою цін значно складніша. Так, індикативні ціни – це ціни, що зобов'язують власника товару або покупця не продавати його нижче встановленої державою ціни. Такою є Постанова Кабінету Міністрів від 24 липня 2006 року № 1003 «Про затвердження мінімально допустимого рівня цін на молоко і вершки на 2006 рік». Індикативні ціни слід визнати плановим актом держави по регулюванню цін. При становленні такої ціни відштовхуються від аналізу багатьох чинників, наприклад, від рівня світових цін на цю продукцію, забезпеченості внутрішнього ринку цим товаром та інше. Тому формування індикативної ціни можна розглядати як плановий акт держави. Стосовно правової природи індикативної ціни можна зробити висновок. По-перше, вона імперативна, по-друге, розповсюджується на невизначене коло осіб, діє в просторі і в часі. Таким чином, вона містить всі ознаки правової норми і тому може бути правомірно віднесена до неї. В правовому регулюванні ціноутворення є і зворотний процес, коли встановлюються «граничі» цін на товар, що продається. Ці межі можуть бути абсолютними і відносними, тобто гранична ціна може бути фіксованою або «граніця» ціни визначається рівнем рентабельності виробу або граничною націнкою на товар. В даному випадку такі ціни можуть розглядатися як планові економічні нормативи. Саме встановлення нормативу має відштовхуватись від розрахункової бази, тобто дії мають плановий характер. До того ж такі межі змушують власників капіталу планувати формування ціни з тим, щоб досягти прибутковості від продажу товарів. Такі ціни є загальнообов'язковими для сторін, що беруть в цьому участь, і за своєю правовою природою аналогічні індикативним цінам, тобто є правовими нормами.

Висновки. Дослідження правої природи планових фінансових нормативів доводить до висновку, що вони можуть бути правовими нормами, юридичними фактами, або містити перше і друге. В залежності від природи фінансових нормативів можна регулювання фінансові процеси і потоки, формувати ефективні взаємозв'язки між суб'єктами ринкового господарства, долати негативні економічні явища.

Список використаних джерел

1. Бакуменко В., Князев В., Сурмін Ю.П. Методологія державного управління: проблеми становлення та подальшого розвитку / В. Бакуменко, В. Князев, Ю. Сурмін // Вісник Української Академії державного управління. – К. : УАДУ, 2003. – № 2. – С. 34–42.
2. Анулич И.В. Государственное управление экономическим развитием // И. Анулич // Проблемы теории и практики управления. - № 10. – 2007. – С. 9–19.
3. Чечетов М. Організаційно-правове забезпечення приватизації в Україні / М. Чечетов // Економіка України. – 2005. – №2. – С. 75–87.
4. Закон України від 16 квітня 1991 року № 959-ХІІ “Про зовнішньоекономічну діяльність” // Відомості Верховної Ради. – 1991. – № 29. – С. 377–457.
5. Орлюк О.П. Банківське право / О. Орлюк. – К. : Юрінком Інтер, 2005. – 379 с.
6. Музыка О.А. Доходи місцевих бюджетів за українським законодавством / О. Музыка. – К. : Атака, 2004. – 343 с.
7. Державне управління: теорія і практика ; [за ред. В.Б. Авер'янова; В.В. Цветков, В.М. Шаповал, В.М. Кампо, Н.Р. Нижник та ін.]. - К. : Юрінком Інтер, 1998. – 431 с.
8. Мосієнко Ю. Урегулювання міжбюджетних відносин в контексті адміністративної реформи в Україні / Ю. Мосієнко Збірник наукових праць Національної академії державного управління. – К. : НАДУ, 2005. – Вип. 2. – С. 187–196.

References

1. Bakumenko Century, KNASP Century, Srmn Y. P. Methodology sovereign upravlinnia: issues of Stanovlenie podloga development / Century Bakumenko, Century KNASP, Y. Armn // Bulletin Of the Ukrainian Academy sovereign upravlinnia. - K. : UAD, 2003. No. 2. - S. 34-42.
2. Enolic I. C. State Department of economic development // Imperial Enolic // problems of theory and practice of management. No. 10. - 2007. - S. 9-19.
3. Chechetov M Organizatiya-pravova; PC privatizat in Ukraine / M Chechetov // Economy of Ukraine. - 2005. No. 2. - S. 75-87.
4. The law of Ukraine from 16 Quine 1991 No. 959-XII “About soundname DALnet” // Domest Verkhovna Sake. - 1991. No. 29. - S. 377-457.
5. Orlyuk from O. P. Bankside right / O. orlyuk from. - K. : Urenco Nter, 2005. - 379 S.6.
6. Musica O. A. Dohody msavi budget for the Ukrainian zakonodavstvo / O. Musica. - K. : Attack, 2004. - 343 S.
7. Derzhavna upravlinnia: theory and practice ; [Ed. Century B. Over Janov; centuries Dow, V. M. Shapoval, V. M. Campo, N. R. Nizhnik that in.]. - K. : Urenco Nter, 1998. - 431 S.
8. Mona Y. Uregulowana mybudget vdesign in the context of administrative overhaul in Ukraine / South Mono Coll. scientific proceedings of the National Academy sovereign upravlinnia. - K. : NADU, 2005. - VIP. 2. - S. 187-196.

Рецензент: Бакуменко В.Д., д.держ.упр., професор